

נושא 1

וארופאקיס עוסק בנושאים אשר קשורים לדרך שבה החברה מתקשרת לכלכלה העולמית. עמדתו היא כי התפיסה הסוציאל דמוקרטית היא שיטה אשר מיטיבה יותר עם האזרחים מאשר השיטה הניאו-ליברלית אשר מחדדת את הפערים בחברה ומקשה על קיום של חברה תקינה שטובה לכל התושבים שלה. הביקורת שלו לגבי המצב הקיים הוא כי הנהוג לחשוב המצב בעולם לא היה טוב עוד לפני הקורונה. הכלכלה הייתה במצב עגום עוד לפני המשבר לשיטתו. הוא מסביר כי כבר ב-2019 הופיע מיתון במקומות שונים באירופה. העשור האחרון מתאפיין בניכור בין הכסף הזמין שהוא הגיע לשיא כמותי ומצד שני רמות נמוכות מאוד של השקעה. הוא טוען כי הפער בין שני הגורמים הללו מעולם לא היה גדול יותר, עוד לפני תחילת משבר הקורונה. הכלכלה הייתה מנופחת ומושתתת על בועה גדולה והמגיפה פגעה בבועה הזו וחשפה את האמת בנוגע למצב הכלכלי של העולם. חברות רבות יפשוטו את הרגל בשל חוסר היכולת לגבות את חוסר הרווחיות שלהם.

כדי לפתור את המצב הקיים הוא ממליץ שלא להמשיך להוציא כסף בצורה לא מבוקרת אלא ליצור שיתוף פעולה בינלאומי שיהיה מסוגל לפתור את הבעיה באופן הוליסטי. על השחקנים המרכזיים, כמו הבנקים המרכזיים, לתאם את ההשקעות שלהם. ממשלות צריכות לתאם השקעות בדברים שדרושים לעולם כולו. בצורה הזאת יהיה ניתן לצמצם את הפער שבין הנוזלות של הכספים, אותם מספקים הבנקים המרכזיים, עם ההשקעות שאותם הבנקים לא יכולים לספק. יש לציין כי לשיטתו התיאום שצריך אותו ברמה הגלובלית, פחות אפשרי בשל עליית הלאומיות באירופה ובעולם.

בנוגע לזכויות החברתיות טוען וארופאקיס כי למיעוטים יש את הזכות למחות נגד עוולות שהמשטר מבצע לשיטתם. הוא טוען כי דרך נוספת לשפר את זכויות החברתיות של אזרחי העולם היא לא רק על ידי חקיקה או הטלת מיסים, אלא על ידי אימוץ תפיסת כלכלה קיינאסאנית ברוח הניו דיל, כדי ליצור תמורה משמעותית מבחינת החשיפה של אזרחי העולם להון העולמי שבשלב זה מרוכז רק בחלק זעיר מהאוכלוסייה. גביון סבורה כי אחת הזכויות החברתיות החשובות היא שמירה על כבוד האדם והבטחת השגשוג שלו. בכך היא דומה לווארופאקיס. היא מסכימה כי לעיתים זכויות האדם הבסיסיות אינן מובטחות בשל המבנה החברתי והכלכלי ולכן יש צורך ברפורמה במבנה זה כדי להגשים את יישום זכויות האדם בפן המעשי שלו ולא רק הפורמלי (גביון, 2004). בניגוד אליו, היא ממליצה על פתרון אשר ייתן לזכויות החברתיות הגנה חוקתית מסוימת. היא טוענת כי יש ליצור פתרון שיכלול במגילת הזכויות גם את הזכויות החברתיות, אולם יגביל את הביקורת השיפוטית לגביהן. וארופאקיס סבור כי יש ליצור שינוי חוקתי כבר בקרוב כדי לעגן את הזכויות החברתיות בחוק. הוא ממליץ לעשות זאת תוך יצירת מסגרת גלובלית שתטפל בבעיה בצורה הוליסטית ולא רק ברמה המקומית.

ההוגה הבולט אשר תומך בדעתו של וארופאקיס, לפחות בחלקה, היא קיינס. קיינס היה איש כלכלה אשר בזמן שלטונו של רוזוולט החליט על יצירת תכנית הניו דיל שהממשל אימץ. קיינס היה סבור כי כדי שנוכל ליצור תמורה

כלכלית משמעותית יש ליצור התערבות ממשלתית יזומה בפרויקטים אשר יוכלו לקדם את החברה כולה (קיינס, 2006). וארופאקיס סבור כי יש אמת בדבר, אם כי הוא מתכוון לעשייה גלובלית ולא מקומית כמו קיינס. הוא סבור כי יש להתערב בפרויקטים אשר יוכלו לצמצם את הפער בין המעמדות השונים בחברה. הוא מבין כי אם השוק ישאר חופשי לגמרי, תמורה כזו לא תתרחש, ולכן הוא ממליץ על יצירה של ארגון בינלאומי אשר יעסוק בשאלות הללו מבחינה חברתית ולא מבחינה לאומית. הוא בעצמו טוען כי התכנית שהוא מציע דומה לתכנית ה"ניו דיל" ומבכך מאשש את העובדה כי הוא למד והושפע מקיינס, כאשר הוא בא לנתח את היכולת לפתור את הבעיות הכלכליות בעולם של היום.

וארופאקיס מציג דעות שהם לא רק סוציאליות אלא מסקסיסטיות של ממש. בתחילת הריאיון המנחה שואל אותו לגבי ההתמודדות שלו עם משבר הקורונה. הוא עונה כי בתור פריבילג מצבו מעולה מאחר ויש המונים אשר משועבדים למערכת כדי שהוא יוכל לחיות ברווחה בזמן המגפה. תפיסתו היא סוציאל דמוקרטית. הוא תמך בפעילות יזומה של הממשלה, ולא לתת לשוק החופשי לקבוע את גורל החברה. הוא תומך בשמירה על זכויות חברתיות בתור זכויות בלתי נפרדות מזכויות האדם, בעוד והתפיסה הניאו ליברלית לא רואה בזכויות אלו בתור זכויות מחייבות כמו זכויות אדם. לפיכך הוא ממוקם על הספקטרום בחלק השמאלי שלו, בין סוציאל דמוקרטיה ובין מרקסיזם שאולי היה שואף עליו באופן אופטימלי. מכל האמור לעיל ניתן לומר כי וארופאקיס מחזיק בתפיסה סוציאל דמוקרטית ומתנגד לתפיסה הניאו ליברלית אשר לדעתו עשויה להגביר את הפערים בין המעמדות השונים בחברה.

נושא 2

ברוק טוען כי כדי ששיטה תהיה מוסרית היא צריכה לדבוק בחיי של האינדיבידואלים. הוא מסביר כי מבחינה מוסרית של כל אדם היא לחיות את החיים הטובים ביותר שהאדם מסוגל לחיות אותם. חופש לחשוב, לעשות, ליצור כל דבר שהאדם רוצה לעשות. הוא מגדיר חופש בתור אי כפייה. שאין דבר שהאדם חייב לעשות משום שיש כוח שמפקח עליו. השיטה הכלכלית של תפיסה זו היא שיטת הקפיטליזם. המדינה נועדה להגן על החופש של האנשים ותו לא. רמי הוד סבור בנוגע לטענה זו כי גם להיות סוציאל דמוקרטי משמעותו הוא להאמין בחירות ובחופש אולם בניגוד לברוק הוא מסביר כי המבנה החברתי גורם לכך שרבים לא מרגישים את אותה ה"חופש" מאחר והמבנה הכלכלי של החברה לא מאפשר להם להנות מהחירות הזו באופן מעשי. החופש לתפיסתו הוא לא רק אי הכפייה אלא הדאגה של השלטון המרכזי לספק אפשרויות שוות לכל האזרחים של המדינה. הוא מסביר כי כל מחקר שמנבא הצלחה כלכלית מסביר כי התשובה טמונה במצב הכלכלי של הבית. אם מדינה תוכל לדאוג למובילות חברתית אז היא תוכל להבטיח חופש אמיתי לאזרחים שלה.

לדעתי ניתן להוכיח את טענתו של הוד על ידי דוגמאות מן המחקר והחיים החברתיים של מדינת ישראל. אומנם החופש, כפי שמגדיר אותו ברוק, ניתן לכל אדם במדינת ישראל אולם בשל חלוקה של המשאבים בצורה לא שווה, חלקים מן האוכלוסייה לא מקבלים את אותם ההזדמנויות. אם נבחן את מצבה של החברה הדרוזית בישראל, נוכל לראות כי למרות שהם זכאים לזכויות ועומדים בכל החובות שלהם בתור אזרחים, מצבם הסוציאקונומי עדיין נמוך יותר, ההשכלה שלהם נמוכה בהרבה ממגזרים אחרים, והיכולת שלהם להשיג את הפירות שהחופש הפורמלי מספק עבורם, היא מוגבלת לעומת מגזרים אחרים (חטיב, 2009). מבחינה היסטורית מושג החירות גורס כי